

*hokimligi
maktabgacha va maktab ta'lifi
boshqarmasi*

*maktabgacha va
maktab ta'lifi bo'limi tasarrufidagi
—umumi o'rta ta'lim maktabi
geografiya fani o'qituvchisi*

*ning
20__-20__-o'quv yilida 5-sinf bo'sh
o'zlashtiruvchi o'quvchilar uchun
geografiya fanidan*

**TO'GARAK
HUJJATLARI**

To‘garak a’zolari haqida ma’lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug‘ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to‘liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							

15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“_____” To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari To‘garak rahbari _____

To ‘garak rahbari _____

“

”To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To ‘garak rahbari _____

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO'

20__-20__-o‘quv yilida bo‘sh o‘zlashtiruvchi o‘quvchilar uchun tuzilgan “ ” to‘garagining ISH REJASI

Nº	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Geografiya nimani o‘rganadi?	1		
2.	Geografik kashfiyotlarva hozirgi zamon	1		
3.	Yerning shakli va o‘lchamlari.	1		
4.	Takrorlash	1		
5.	Azimutva masofani o‘lhash.	1		
6.	Azimut.	1		
7.	Masshtab.	1		
8.	Takrorlash	1		
9.	Xaritalarning shartli belgilari.	1		
10.	Geografik koordinatalar	1		
11.	Yerning ichki tuzilishi.	1		
12.	Litosfera. tog‘jinslari.	1		
13.	Yer po‘stiningharakatlari.	1		
14.	Takrorlash.	1		
15.	Dunyo okeani.	1		
16.	Gidrosferaning tarkibi.	1		
17.	Takrorlash.	1		
18.	Ko‘l va muzliklar. yer osti suvlari	1		
19.	Umumlashtiruvchi takrorlash.	1		
20.	Atmosferaning tuzilishi.	1		
21.	Takrorlash	1		
22.	Amaliy mashg‘ulot.	1		
23.	Takrorlash.	1		
24.	Havoningnamligi va yog‘inlar.	1		
25.	Namlanish darajasi.	1		
26.	Amaliy mashg‘ulot.	1		
27.	Barqaror ob-havo.	1		
28.	Iqlim.	1		
29.	Vohalar.	1		
30.	Tabiat zonalari.	1		
31.	Umumlash tiruvchi takrorlash.	1		
32.	Inson va tabiat.	1		
33.	Insonning tabiatga ta’siri.	1		
34.	Takrorlash.	1		

Sana: "___" 20__-yil. Sinflar: _____. To'garak rahbari: _____

Mavzu: Geografiya nimani o'rganadi?

Maqsadlar:

- Yer yuzi tabiatining holati, uning o'zgarishi, ro'y beradigan tabiiy hodisalarni, tabiatdan foydalanganda nimalarga e'tibor berish zarurligini o'rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo'lishga zamin yaratish.
- o'quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro'y beruvchi hodisalarni eng oddiy kuzatish usullarini o'rgatish.
- Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiatni, aholisi, uning xo'jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo'lgan ma'lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

to'garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o'rganish orqali bilimini oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug'ullanish, o'zini tuta olish, to'g'ri so'z bo'lish, o'zining xatosini tushunish.

Mashg'ulot turi: mavzuga oid yangi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og'zaki, ko'rgazmali aralash mashg'ulot, suhbat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishlash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg'ulot jahozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlasi, "Tabiiy geografiya boshlang'ich kursi" atlasi, yozuvsız xaritasi, rangli qalamlar, chizg'ich, o'chirg'ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko'rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag'bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Geografiya va uning tarmoqlari haqida tushuncha. Geografiya juda qadimgi fan. Qadimgi yunon olimi Eratosfen kitob yozib, uni «Geografiya»deb atagan. Yunoncha «ge» –Yer, «grafo» –yozaman degan ma'noni bildiradi. Binobarin, «Geografiya» so'zi «Yerni tas virlab yozaman», «Yerning tasviri» degan ma'nolarni anglatadi. Geografiya Yer yuzining tabiatni, aholisi, uning xo'jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini o'rganadigan fandir. Geografiya bilan shug'ullanadigan kishilarni geograflar deb ataymiz. Uzoq vaqtgacha geograflar Yer yuzi tabiatini, aholisi va mamlakatlarning xo'jaligini tasvirlab yozish bilan shug'ullanib kelishdi. Geograf-sayyoohlar yangi yarlarni, dengiz va okeanlarni kashf qilishdi. Biroq Yer yuzini tasvirlash, sayyoramizning kattaligini aniqlash, xaritasini tuzish uchun bir necha ming yillar kerak bo'ldi.

III. Mustahkamlash:

1. «Geografiya» so'zining ma'nosini ayting.

IV. Uyga vazifa:

2. Geografiya nimani o'rganadi?

Maktab MMIBDO '_____ sana _____ 20____ yil

Sana: "___ 20__-yil. Sinflar: _____. To 'garak rahbari: _____

Mavzu: Geografik kashfiyotlarva hozirgi zamon geografiyasi.

Maqsadlar:

- Yer yuzi tabiatining holati, uning o'zgarishi, ro'y beradigan tabiiy hodisalarini, tabiatdan foydalanganda nimalarga e'tibor berish zarurligini o'rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo'lishga zamin yaratish.
- o'quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro'y beruvchi hodisalarini eng oddiy kuzatish usullarini o'rgatish.
- Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiatni, aholisi, uning xo'jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishslash kompetensiyasi:

geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo'lgan ma'lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

to'garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o'rganish orqali bilimini oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug'ullanish, o'zini tuta olish, to'g'ri so'z bo'lish, o'zining xatosini tushunish.

Mashg'ulot turi: mavzuga oid yangi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og'zaki, ko'rgazmali aralash mashg'ulot, suhbat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishslash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg'ulot johozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlasi, "Tabiiy geografiya boshlang'ich kursi" atlasi, yozuvsız xaritasi, rangli qalamlar, chizg'ich, o'chirg'ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko'rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag'bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Inson hayoti tabiat bilan bog'liq bo'lgani uchun kishilar qadim zamonlardanoq o'zları yashaydigan joy tabiatini yaxshi bilishga harakat qilishgan. Keyinchalik qayiqlar, yelkanli kemalar yasab, dengizlarda suzishgan, yangi yerlarni kashf qilganlar. Borgan joylari tabiatini, odamlarning yashash tarzini tasvirlab yozishgan. O'zları yashaydigan joyning hamda borgan yerlarining eng sodda xaritalarini chizishgan.

Shu yo'1 bilan geografik ma'lumotlar to'plana borgan. Savdo aloqalarining o'sishi, harbiy yurishlar, uzoq o'lkalarga sayohatlar Yer haqidagi bilimlarning ko'payishiga yordam bergan. Miloddan avvalgi 3-asrda qadimgi yunon olimi Eratosfen Yerning kattaligini ancha aniq hisoblagan. U dunyoning dastlabki xaritalaridan birini tuzgan. Uning xaritasida Janubiy Yevropa, Shimoliy Afrika va Osiyoning g'arbiy qismlari tasvirlangan. Bu xaritaga nisbatan ancha mukammalroq xaritani milodiy 2-asrda Ptolemy tuzgan Unda Yevropa va Osiyoning katta qismi hamda Afrikaning shimoli tasvirlangan.

III. Mustahkamlash:

- Eratosfen va Ptolemyning geografiya fani rivojiga qo'sh gan hissalari haqida nimalarni bilasiz?

IV. Uyga vazifa:

- Hozirgi zamon geograflari nimalarni o'rganishadi?

Maktab MMIBDO' _____ sana _____ 20____yil

Sana: "___" 20__-yil. Sinflar: _____. To 'garak rahbari: _____

Mavzu: Yerning shakli va o'lchamlari.

Maqsadlar:

- Yer yuzi tabiatining holati, uning o'zgarishi, ro'y beradigan tabiiy hodisalarini, tabiatdan foydalanganda nimalarga e'tibor berish zarurligini o'rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo'lishga zamin yaratish.
- o'quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro'y beruvchi hodisalarini eng oddiy kuzatish usullarini o'rgatish.
- Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiatni, aholisi, uning xo'jaligini, insонning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo'lgan ma'lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

to'garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o'rganish orqali bilimini oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug'ullanish, o'zini tuta olish, to'g'ri so'z bo'lish, o'zining xatosini tushunish.

Mashg'ulot turi: mavzuga oid yangi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og'zaki, ko'rgazmali aralash mashg'ulot, suhbat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishlash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg'ulot johozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlasi, "Tabiiy geografiya boshlang'ich kursi" atlasi, yozuvsız xaritasi, rangli qalamlar, chizg'ich, o'chirg'ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko'rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag'bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Qadim zamonlarda turli joylardagi xalqlar Yerning shakli va katta ligi haqida turlicha tasavvurga ega bo'lganlar. Qadimgi yunonlar Yer yassi gumbazsimon shaklda bo'lib, uning atrofini juda yirik daryo -okean o'rabi turadi deb o'ylashgan. Hindistonda esa Yer yarimshar shaklda bo'lib, uni fillar ko'tarib turadi, fillar esa ulkan toshbaqa ustida turadi deb tasavvur qilishgan. Bizning O'rta Osiyo xalqlari esa yerni ho'kizlar ko'tarib turishadi, ular. Yerni bir shoxidan ikkinchi shoxiga olganda yer qimirlaydi deb o'ylashgan. Lekin kishilarning uzoq-uzoqlarga sayohat qilishi, dengizlarda kemalarda suzishi oqibatida odamlar Yerning dumaloq (sharsimon) ekanligini tasavvur qila boshladilar. Yerning sharsimon ekanligini miloddan avvalgi 4-asrda qadimgi yunon olimi Aristotel isbotlagan. U Yerning sharsimonligini asoslovchi quyidagi: dengizda qirg'oqqa yaqinlashib kelayotgan kemaning avval machtalari, keyin korpusining suvdan ko'tarilib chiqishi; Oy tutilganda unga tushgan Yer soyasining doira shaklda ekanligi; tekis va ochiq joyda, dengizda odam yuqoriga ko'tarilgan sari ko'rinarli ufq (gorizont)ning kengayib borishi; deyarli barcha yirik osmon jismlarining sharsimon shaklda ekanligini dalil sifatida keltiradi.

III. Mustahkamlash:

1.Qadim zamonlarda odamlar Yerni qanday tasavvur qilishgan?

IV. Uyga vazifa:

1.Aristotel Yerning sharsimon ekanligini qanday dalillar bilan isbot qilgan?

Sana: "___" 20__-yil. Sinflar: _____. To 'garak rahbari: _____

Mavzu: Takrorlash.

Maqsadlar:

- Yer yuzi tabiatining holati, uning o'zgarishi, ro'y beradigan tabiiy hodisalarini, tabiatdan foydalanganda nimalarga e'tibor berish zarurligini o'rgatish, olamning ilmiy manzarasini keng anglagan holda kelgusida shaxs sifatida shakllanishi, kasb tanlashda, ilmiy dunyoqarashlarini kengaytirish hamda ekologik tafakkurga ega bo'lishga zamin yaratish.
- o'quvchilarda mustaqil ravishda hayotning quyi tuzilish darajasidan yuqori tuzilish darajasiga qadar tabiatga yaxlit sistema sifatida qarashni, yer yuzi tabiatining asosiy umumiy qonuniyatlarini, tabiatni, unda ro'y beruvchi hodisalarini eng oddiy kuzatish usullarini o'rgatish.
- Yer yuzasining katta qismlari qanday qilib tasvirlanishini va ulardan qanday foydalanish mumkinligini, yer yuzining tabiatni, aholisi, uning xo'jaligini, insonning tabiatdan foydalanish va uni muhofaza qilish masalalarini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishslash kompetensiyasi: geografik adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internet-saytlardan geografik mazmunga ega bo'lgan ma'lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi: to'garakda, kutubxonada, uyda mustaqil o'rghanish orqali bilimini oshirib borish, sportning yoshiga mos turi bilan shug'ullanish, o'zini tuta olish, to'g'ri so'z bo'lish, o'zining xatosini tushunish.

Mashg'ulot turi: mavzuga oid yangi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, klaster, yozma, og'zaki, ko'rgazmali aralash mashg'ulot, suhbat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishslash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg'ulot jahozi: Globus, dunyo tabiiy kartasi, 5-sinf atlasi, "Tabiiy geografiya boshlang'ich kursi" atlasi, yozuvsız xaritasi, rangli qalamlar, chizg'ich, o'chirg'ich, sirkul va kompas va globus, tarqatma materiallar, mavzuga oid ko'rgazmali qurollar va video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag'bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Yerning shakli aniq (ideal) shar shaklida emas. Shimoliy va Janubiy qutblar hamda ular atrofi sharga nis batan biroz botiqroq. Buning natijasida Yerning markazidan Yer yuzasigacha bo'lgan masofa qutblarda 6357 km ga teng bo'lsa, ekvatorda 6378 km ga teng. Yer yuzining umumiy maydoni 510 mln km² dan ortiq bo'lib, uning katta qismini suv – okean va dengizlar qoplagan. Okean va dengizlardagi eng chuqur botiq (Mariana botig'i) 11022 metr. Quruqlikdagi eng baland tog'cho'q qisi (Jomolungma)ning balandligi 8848 metr. Yer yuzasi ham shar yuzasidek tekis qabariq emas. Demak, Yerning shakli shar emas, balki u o'ziga xos ko'rinishga ega bo'lib, uni geoiddeyilsa, to'g'ri bo'ladi. Lon don shahridagi Grin vich rasad xonasidan o't gan meri dian Bosh meridian deb qabul qilingan.

a)

b)

III. Mustahkamlash:

1.Yerda nechta qutb bor? Tasavvur qiling, siz Shimoliy qutb ustida turibsiz. Sizning istalgan tomoningizda usfoning qaysi tomoni bo'ladi?

IV. Uyga vazifa:

1.5-sinf o'quv atlasi va darslik matnidagi ma'lumotlardan foydalanib quyidagi a) va b) rasmlar qanday tabiiy sharoitda yashovchi xalqlarning. Yer haqidagi ta savvuri mahsuli ekanligini aniqlang.

*veb-saytimiz: Zokirjon.com
Hujjat Word variantda beriladi.*

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat geografiya fanidan 5-sinf bo‘sh o‘zlashtiruvchi o‘quvchilarga 34 soatli to‘garakni to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Narxi: 20 ming so‘m

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabihev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng
yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga
joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**